

Startnotitie kadernota cultuur 2021-2024

September 2018

1. Inleiding

In de Atlas voor gemeenten bezet de Provincie Groningen de eerste positie in de cultuurindex. Ook uit de evaluatie van ons beleid uit mei 2018 blijkt dat ons beleid aan de behoeften van het veld voorziet en de door ons geformuleerde strategische lijnen onderschreven worden. Onze culturele infrastructuur wordt hooggewaardeerd en ons cultuurbeleid van de afgelopen jaren werpt zijn vruchten af. De wereld verandert echter in een rap tempo en wij bewegen mee. Wij moeten anticiperen op het veranderende krachtenveld en dit maakt beleidswijzigingen noodzakelijk. Dit brengt echter ook verantwoordelijkheden met zich mee en maakt het noodzakelijk dat we met ambitie invulling geven aan ons cultuurbeleid. We willen blijven investeren in onze culturele infrastructuur en ruimte maken om gezamenlijk met onze partners vorm te geven aan nieuwe ontwikkelingen. Volgend jaar stelt u het nieuwe strategisch beleidskader cultuur voor de periode 2021-2024 vast. Op basis van deze startnotitie geeft u op hoofdlijnen opdracht voor het opstellen van de kadernota cultuur 2021-2024.

2. De waarde van cultuur

Wij bevinden ons in een periode van transitie; urbanisatie, vergrijzing, digitalisering en mondialisering zorgen voor nieuwe uitdagingen maar ook voor grote vernieuwingen. Dit zorgt voor maatschappelijke uitdagingen in de samenleving die ook in onze provincie terug te zien zijn. Cultuur levert een grote bijdrage aan het welbevinden van onze inwoners en kan er ook voor zorgen dat op belangrijke maatschappelijke thema's wordt gereflecteerd. Letterlijk is cultuur; dat wat de mens schept en verwijst het naar menselijke activiteit en de symbolen die deze activiteit betekenis geven. Cultuur is daarmee een wezenlijk onderdeel van onze identiteit en daarnaast zorgt het ervoor dat we geprikkeld en uitgedaagd worden.

Wij waarderen cultuur vanwege de intrinsieke en maatschappelijke waarde en de hoge kwaliteit van het culturele aanbod. In onze provincie wordt hier door vele instellingen, makers en vrijwilligers hard aan gewerkt. Wij hebben hier grote waardering voor en blijven daarom inzetten op ondersteuning en facilitering van het culturele veld.

Daarnaast levert cultuur een grote bijdrage aan andere sectoren. Denk bijvoorbeeld aan Leeuwarden/Fryslân Culturele Hoofdstad 2018 waar Groninger instellingen onder meer bijdragen hebben geleverd aan opgaven in de landbouw, (circulaire) economie en de leefomgeving (noaberschap). Ook in en rondom de gezondheidssector worden verbindingen gelegd met cultuur ter preventie van klachten en om gezond ouder te worden. De laatste jaren wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de impact die cultuur heeft op gezondheid. Muziek en museumbezoek zorgen ervoor dat dementerenden minder medicijnen nodig hebben. Het UMCG heeft een project waarin musici muziek maken voor en met langdurig zieke patiënten. Door de interactie met de musici blijkt het welbevinden van de mensen toe te nemen en zijn minder pijnstillers nodig. De afgelopen twee jaar hebben wij gezamenlijk met de gemeente Groningen en het Fonds voor Cultuurparticipatie ingezet op cultuur en 'healty aging' in het project; Age friendly cultural region'. Met dit project hebben wij op een laagdrempelige wijze actieve cultuurparticipatie voor ouderen gestimuleerd in de hele provincie.

Cultuur is ook alles wat door de mens is gecreëerd en zegt daarom veel over onze identiteit. Een goed voorbeeld hiervan is ons erfgoed dat bijdraagt aan ons thuisgevoel. Onze integrale aanpak van landschap, (gebouwd) erfgoed en ruimte via de opgave Erfgoed Ruimtelijke Kwaliteit en Landschap draagt bij aan de leefbaarheid en het bewaken van de kwaliteit van onze leefomgeving. Dit van groot belang, met name in het aardbevingsgebied.

Cultuur heeft ook een belangrijke economische waarde. De aanwezigheid van een goede culturele infrastructuur en aantrekkelijk erfgoed levert een grote bijdrage aan ons vestigingsklimaat. De cultuursector biedt zelf ook veel werkgelegenheid en hier is een stijging in te zien. Uit de publicatie 'Groeien in Groningen, Atlas voor gemeenten'¹ blijkt dat cultuur en toerisme een steeds groter onderdeel uitmaken van de totale werkgelegenheid. Tussen 2006 en 2016 is de werkgelegenheid in deze sectoren met 4% gegroeid en daarmee is het de grootste stijger van alle sectoren. Het aantal overnachtingen in de provincie is gegroeid. Grote culturele instellingen zoals het Groninger Museum

¹ R. Ponds en C. van Woerkens, Groeien in Groningen. Atlas voor gemeenten, concept 17 mei 2018.

en Eurosonic Noorderslag zorgen door extra overnachtingen en horeca uitgaven voor een grote economische meerwaarde.

3. Huidig beleid

In de Atlas voor gemeenten bezet de Provincie Groningen de eerste positie in de cultuurindex. Van alle regio's in het land heeft het noorden z'n inwoners op cultureel gebied het meest te bieden. De hoge klassering dankt Groningen niet alleen aan de stad Groningen maar ook aan het ommeland met zijn rijke erfgoed aanbod. We zijn er trots op dat wij onze inwoners een rijke culturele leefomgeving kunnen bieden maar beseffen dat we moeten blijven investeren om dit in stand te houden. Ook uit de evaluatie van ons beleid uit mei 2018 blijkt dat ons beleid aan de behoeften van het veld voorziet en de door ons geformuleerde strategische lijnen onderschreven worden. In ons nieuwe cultuurbeleid zijn er nog wel een aantal knelpunten die een oplossing behoeven. Een van de grootste veranderingen in ons cultuurbeleid is de intensievere samenwerking met onze partners. Onze relaties met andere overheden wijzigen door onder meer de herindelingen, gewijzigd rijksbeleid en onze samenwerking in Noordelijk verband. Ook instellingen werken meer samen zowel regionaal, nationaal als internationaal en interdisciplinair. Dit vraagt van ons flexibiliteit en ambitie en de bereidheid om te blijven investeren in ons cultuurbeleid.

3.1. Doelen en strategieën

In het uitvoeringsprogramma heeft u twee doelen vastgesteld:

1. We streven naar een breed en kwalitatief hoogstaand cultureel aanbod waarmee we de culturele aantrekkingskracht van onze provincie vergroten.
2. We willen de culturele identiteit van de inwoners van de provincie Groningen versterken.

Om dit te bereiken zetten we de volgende strategieën in:

1. Het Verhaal van Groningen
2. Sterke basis en ruimte voor vernieuwing (gelijkklopend aan Gemeente Groningen)
3. Nieuwe verbindingen (gelijkklopend aan Gemeente Groningen)
4. Een leven lang cultuur (gelijkklopend aan Gemeente Groningen)
5. Samenleven met cultuur (gelijkklopend aan Gemeente Groningen)
6. Cultuur als economische propositie

3.2. Uitdagingen

Na de bezuinigingen in 2017 hebben wij geïnvesteerd in cultuur en dit heeft een positief effect gehad. We staan bovenaan in de Atlas en uit de door BMC uitgevoerde evaluatie blijkt dat ons beleid goed gewaardeerd wordt en positieve effecten met zich meebrengt. We staan echter nog voor een aantal grote uitdagingen:

- In de regio is een zeer ijle culturele infrastructuur en is er op sommige plaatsen een zeer beperkt aanbod. Het rijk heeft als doel geformuleerd dat alle kinderen één keer tijdens hun schooltijd het Rijksmuseum moeten bezoeken. Ondanks onze hoge scores op cultuureducatie en in de 'Atlas voor gemeenten' zijn er nog steeds kinderen in onze provincie nog nooit in een museum of bij een theatervoorstelling geweest. We willen blijven investeren in het culturele aanbod in de regio, dicht bij onze inwoners, zodat iedereen in staat is om op een laagdrempelige wijze met cultuur in aanraking te komen.
- De culturele sector is nog steeds kwetsbaar. In januari 2016 hebben de SER en de Raad voor Cultuur (RvC) de *Verkenning arbeidsmarkt culturele sector* gepubliceerd². In deze verkenning concluderen de raden dat de arbeidsmarktsituatie van veel werkenden in de culturele en creatieve sector zorgwekkend is. Dat komt door de combinatie van dalende werkgelegenheid, een relatief hoge kans op werkloosheid, een stijgend aantal zzp'ers zonder basale sociale zekerheid, lage en dalende inkomens en een zwakke onderhandelingspositie van werkenden. Deze arbeidssituatie is het gevolg van bijzondere kenmerken van de culturele en creatieve

² Raad voor Cultuur en SER, *Verkenning arbeidsmarkt culturele sector*. Uitgebracht aan de minister van onderwijs, cultuur en wetenschap, januari 2016.

sector, stevige overheidsbezuinigingen en een economische crisis. Naar aanleiding hiervan hebben in april 2017 de SER en de Raad voor Cultuur nader onderzoek gedaan naar de arbeidsmarkt in de culturele sector in het rapport: *'Passie gewaardeerd. Versterking van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector'*³. Ze geven hierin aan dat de culturele en creatieve sector een bijzondere sector is; kunst en cultuur zijn essentieel voor onze samenleving. Maar de waarde ervan komt lang niet altijd bij de makers terecht en de arbeidsmarktpositie van veel mensen in deze sector is zorgwekkend. De raden onderscheiden vier oplossingsrichtingen:

1. Vergroten verdienvermogen van de culturele en creatieve sector.
2. Verbeteren inkomenszekerheid van werkenden.
3. Bevorderen van scholing en duurzame inzetbaarheid.
4. Versterken van de sociale dialoog.

De vier oplossingsrichtingen hangen met elkaar samen en versterken elkaar. Ook is er sprake van medeverantwoordelijkheid van sociale partners, de Rijksoverheid en lagere overheden.⁴ Tegelijkertijd benadrukken de raden het belang dat ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid in actie komt en niet op elkaar wacht. De raden concluderen dat de huidige politieke en maatschappelijke verwachtingen die aan de gesubsidieerde cultuursector worden gesteld niet altijd realistisch zijn. Instellingen hebben de afgelopen jaren niet alleen te maken gekregen met bezuinigingen, maar ook met hogere verwachtingen rond kwaliteit, kwantiteit, het aantal bezoekers en de eigen inkomsten. Dat heeft bijgedragen aan een rijk cultureel aanbod, maar is in veel gevallen gepaard gegaan met concessies aan de arbeidsvoorwaarden van werkenden. De raden achten het van belang dat Rijk, provincies, gemeenten en fondsen in hun subsidiesystematiek rekening houden met een redelijke beloning voor werkenden en een gezonde bedrijfsvoering door instellingen. Outputeisen moeten in verhouding staan tot het budget van instellingen en in de hoogte van toekenningen dient rekening gehouden te worden met kosten van exploitatie en bedrijfsvoering, bijvoorbeeld binnen projectsubsidies en door indexering van meerjarige financiering. De raden vinden de huidige situatie niet duurzaam en pleiten ervoor dat de overheid hiermee rekening houdt in de volgende subsidieperiode.

Deze adviezen hebben geresulteerd in de Fair Practice code⁵ die een betere arbeidsmarktpositie voor kunstenaars en goed werkgeverschap van opdrachtgevers tot doel heeft. Deze Fair Practice Code is gezamenlijk opgesteld door makers, werkgevers, vakbonden, beroepsgroepen en andere partners uit de creatieve en culturele sector.

De door de SER en RvC geschetste problematiek herkennen wij in onze provincie. Veel directeuren van de instellingen in onze provincie hebben een kleine deeltijdbaan en werken met louter vrijwilligers. De afgelopen 12 jaar hebben wij eveneens de subsidiebudgetten niet geïndexeerd. Dat betekent dat instellingen meer hebben moeten doen met hetzelfde of minder budget. Hierdoor is de financiële situatie voor de sector steeds verder verslechterd. Een aantal instellingen hebben er bijvoorbeeld voor gekozen om de salarissen niet meer te verhogen terwijl andere instellingen activiteiten hebben moeten schrappen. Het Rijk onderzoekt momenteel op welke wijze ze invulling kunnen geven aan de Fair Practice Code in de nieuwe cultuurnotaperiode. Wij zien het belang van deze code en volgen deze ontwikkelingen nauwgezet. Wij werken dit verder uit in de kadernota en in het uitvoeringsprogramma.

- De ligging van Groningen maakt het noodzakelijk dat wij een complete infrastructuur in stand houden. Er zijn geen andere grote steden in de buurt met een groot cultureel aanbod waar onze inwoners naar toe kunnen. Hierdoor is het moeilijker om keuzes te maken tussen instellingen of om bijvoorbeeld in te zetten op het subsidiëren van minder disciplines. Het is hierdoor noodzakelijk om te blijven investeren in cultuur om het kwalitatief hoogstaande aanbod te garanderen en de culturele identiteit van onze inwoners te vergroten.

³ SER en Raad voor Cultuur, *Passie gewaardeerd*, 21 april 2017.

⁴ SER en Raad voor Cultuur, *Passie gewaardeerd*, 21 april 2017, pagina 20.

⁵ Kunsten 92, Fair Practice Code, oktober 2017.

3.3 Veranderend krachtenveld

Een van de belangrijkste thema's voor onze nieuwe kadernota is het veranderende krachtenveld waarin wij acteren. In ons beleid werken we steeds meer samen met andere overheden. Dit levert ons en het culturele veld veel op. Het biedt ons kansen om ons beleid verder te consolideren, versterken en om nieuwe initiatieven te ondersteunen.

Door samenwerking kunnen we steviger inzetten op het realiseren van onze beleidsdoelen, we maken betere afspraken waardoor ons beleid effectiever wordt en de administratieve last voor instellingen wordt verminderd. We krijgen veel waardering voor deze nieuwe samenwerkingsverbanden en we willen hier de komende periode nog sterker op inzetten. Uit de evaluatie blijkt bijvoorbeeld dat instellingen blij zijn met de verminderde administratieve last die de samenwerking met de stad Groningen met zich meebrengt. Deze verstevigde samenwerkingsverbanden brengen echter ook verantwoordelijkheden met zich mee en dit maakt het noodzakelijk dat we meer co-financieren en investeren.

Rijk

Het nieuwe Rijkscultuurbeleid is ambitieus. Het grote belang van cultuur wordt onderkent en er wordt extra geïnvesteerd. De afgelopen jaren hebben we in de lobby voortdurend aandacht gevraagd voor de grote verschillen in de subsidiëring van cultuur in de Randstad en in de regio. De minister erkent in navolging van de Raad voor Cultuur het belang van de regio en heeft aan ons gevraagd regioprofielen op te stellen. Hierin is aan ons meegegeven dat ambitie wordt beloond. Des te meer reden voor ons om ons cultuurbeleid blijvend ambitieus vorm te geven. Het Rijk heeft ons daarnaast ook gewezen op de soms scheve verhoudingen tussen de rijkssubsidie en de cofinanciering vanuit de regio. In onze provincie bevinden zich veel Rijksgesubsidieerde instellingen waar we samen met Rijk en gemeente Groningen verantwoordelijk voor zijn. Dit vergt een zorgvuldige afstemming.

We the North

We stellen gezamenlijk met de noordelijke overheden een regioprofiel op in aansluiting op het nieuwe Rijksbeleid. Dit zorgt voor de inbedding van de Rijks gefinancierde instellingen. Ook bespreken we de mogelijkheden om de criteria van het Rijk beter te laten aanpassen op ons gezamenlijke beleid. 'We the North' zorgt voor een nieuwe dynamiek in onze relatie met het Rijk: de intrinsieke, inhoudelijk gedreven samenwerking van We the North tussen overheden en instellingen wordt landelijk als een goed voorbeeld gezien voor de nieuwe manier van werken tussen Rijk en regionale overheden. Onze belang om samen te werken in de regio We the North ligt in de volgende twee overeenkomsten die ook de basis vormen voor het regioprofiel:

- we delen een gezamenlijke culturele infrastructuur, van alles is maximaal één aanwezig (ijle infrastructuur)
- het gebied kenmerkt zich door een gedeeld makers achterland. Wat in de gesprekken met het veld tot nu toe naar voren komt is dat de fysieke (afstanden, leegte), maar ook mentale ruimte (creatieve pioniersruimte, laboratorium) kenmerkend is voor het noorden. In het noorden is ruimte voor experiment, voor samenwerking, voor interdisciplinariteit en de wil om het samen te doen. Daarnaast is ons landschap vaak een interessant podium. Onze gezamenlijke historie (sociaaleconomische geschiedenis klei/veengrond & agrarisch en geïmporteerde bedrijvigheid) en haar gedeelde mentaliteit is eveneens kenmerkend voor het noorden.

De programmatische samenwerking met het Rijk wordt met proeftuinen onderzocht in 2019 en 2020, waarin ruimte is voor experiment, zodat deze programmatische ervaring in de nieuwe beleidsperiode goed ingezet kan worden. De sinds 2016 ingezette experimenten van We the North zijn hiervan de dragers.

Gemeenten.

In onze procedurebrief hebben we aangegeven dat we streven naar een grotere gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het cultuurbeleid met de heringedeelde gemeenten. We werken nauw samen met de gemeente Groningen en willen de samenwerking met de andere Groninger gemeenten intensiveren. Dit is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. De afgelopen jaren hebben veel kleinere gemeenten moeten bezuinigen op cultuur en op hun ambtelijke capaciteit. We willen gemeenten stimuleren om ambitieus in te zetten op cultuur. We zetten in op nieuwe samenwerkingsarrangementen. Wij gaan in gesprek met de gemeenten over de gezamenlijke invulling van het cultuurbeleid. Wij verwachten van de heringedeelde gemeenten dat zij op termijn meer bijdragen aan de door ons gezamenlijk gesubsidieerde instellingen. In overleg met de gemeenten

onderzoeken wij hoe we gezamenlijk de infrastructuur kunnen versterken. Wij kunnen vervolgens meer budget inzetten voor de invulling van onze provinciale taak en het verhogen van de budgetten voor cofinanciering. Vooral op de onderdelen waar een belangrijke verantwoordelijkheid voor de gemeenten ligt zoals amateurkunst gaan we meer gezamenlijk projecten beoordelen en ondersteunen. De opdrachtverlening aan de steuninstelling stemmen we eveneens beter af met de gemeenten. We zetten hierin niet in op bezuiniging maar op verschuiving van budgetten.

Internationaal

De cultuursector in onze regio is steeds meer internationaal. Vrijwel al onze instellingen werken samen met internationale partners. Denk hierbij aan de Bowie expositie in het Groninger Museum of het NNT die in het buitenland optreedt. Het belang van de Europese Unie voor de cultuursector neemt toe. We slagen er de laatste jaren steeds beter in om aan te sluiten bij Europa en om Europese subsidies binnen te halen. Een goed voorbeeld hiervan is Eurosonic Noorderslag die voor hun ambitieuze talentenprogramma, als opvolger van de Ebba's, voor de komende jaren wederom een Europese bijdrage krijgt (matching Rijk en provincie) wat een zeer positief effect zal hebben op onze culturele infrastructuur. Ook kleinere instellingen zoals de synagoge hebben dit jaar Europese subsidie gekregen. Er zijn echter nog veel mogelijkheden voor Europese co-financiering waar nog onvoldoende gebruik van wordt gemaakt. Er is hier dan ook nog volop ruimte voor groei. Wij gaan deze mogelijkheden beter uitdragen en zorgen voor meer verbindingen. Wij zetten in op ruimte in ons budget om dit mogelijk te maken.

Verbinding andere domeinen

Kunst en Cultuur is van belang vanwege zijn intrinsieke waarde maar levert ook een belangrijke bijdrage aan andere sectoren zoals landbouw, economie en leefbaarheid. Cultuur is onmisbaar voor de leefbaarheid in de dorpen en een belangrijke verbindende factor. Wij zetten daarom nog sterker in op de verbinding met leefbaarheid. Vanaf de cultuurnotaperiode 2017-2020 zetten we al in op meer verbinding tussen de domeinen. Wij merken echter dat dit niet vanzelf gaat. Wij ontvangen ambitieuze aanvragen die goed aansluiten bij onze beleidsdoelstellingen maar die we moeilijk kunnen honoreren omdat ze door hun cultuur overstijgende karakter niet goed onder de regelingen passen en omdat er onvoldoende vrij budget is. Wij willen daarom inzetten op transitiebudgetten om de verbinding tussen de domeinen te kunnen versterken. Een dergelijk budget maakt het voor ons ook beter mogelijk om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Culturele veld

Na een periode van bezuinigingen hebben we in de periode 2017-2020 de subsidie voor een aantal instellingen verhoogd. Dit was voor een aantal instellingen onontbeerlijk. In de cultuursector wordt vaak met veel liefdewerk, oud papier hard gewerkt aan het culturele aanbod. Dankzij onze extra bijdrage aan bijvoorbeeld de cultuurpijlers is er bij alle pijlers werkgelegenheid gecreëerd dat eerst werd ingevuld met minimale flexibele contracten. Dit heeft een enorm positieve impact op de betrokken medewerkers maar ook op de organisaties en de culturele infrastructuur. Daarnaast heeft dit mooie activiteiten opgeleverd die veel nieuwe bezoekers trekken zoals de museumnacht en de Ploegroutes in de provincie. We willen in de nieuwe cultuurnota beter afgewogen afspraken maken met de instellingen:

1. We gaan onze opdrachten aan culturele ondernemers scherper formuleren en voldoende budget beschikbaar stellen zodat we voldoen aan de Fair Practice Code.
2. Wij spreken het veld aan bij de beoordeling van de cultuurnotaplannen op te ambitieus beleid terwijl de exploitatie daar niet op toegerust is.
3. We willen daarnaast onze verantwoordelijkheid nemen om instellingen structureel te versterken. Bij een eventueel gelijkblijvend budget is het hierdoor noodzakelijk om scherpere keuzes te maken.

De culturele infrastructuur laat meer ontwikkelingen zien waar we op moeten anticiperen. Onze instellingen werken steeds beter samen en het aanbod wordt meer interdisciplinair. Instellingen hebben de laatste jaren sterk ingezet op het bereiken van nieuw publiek. Denk hierbij aan het NNO die met het gratis toegankelijke festival 'Pura Vida' in de Blauwe Stad een groot nieuw publiek bereikt door de verbinding van klassieke met popmuziek. Festivals blijven van groot belang om een breed publiek bij nieuwe makers te betrekken. Ook vervaagt de scheidslijn tussen professionele kunst en amateurkunstenaar en dit vraagt van ons een nieuwe visie op onze regelingen. Wij nemen dit mee in het doorlichten van onze incidentele subsidies dit najaar en informeren u hierover in het voorjaar van 2019.

4. Evaluatie

Tijdens de behandeling van de kadernota cultuur 2017-2020 heeft u een motie ingediend waarin u aan ons hebt verzocht om:

- Een evaluatiemoment in te bouwen in het proces van het Strategisch Beleidskader Cultuur 2017-2020, gericht op toetsing van de kaders en op aanbevelingen voor de toekomst;
- Dit moment in te plannen in de zomer 2018 zodat het een opmaat kan vormen voor de dan komende periode in het cultuurbeleid.

Deze evaluatie hebben wij laten uitvoeren door BMC en hebben wij ter kennisgeving aan u voorgelegd. BMC geeft aan dat het strategisch beleidskader cultuur 2017-2020 goed functioneert en zeker als richtinggevend geldt. Naar aanleiding van de enquête en bijeenkomsten heeft BMC desalniettemin een aantal aanbevelingen gedaan.

- I. Zoek een goede balans tussen landelijk kunst en cultuurbeleid en de erfgoedsector in de regio.
- II. De beleidsperiode van 4 jaar is te kort voor het realiseren van de geformuleerde ambities. Onderzoek de mogelijkheden om meer rust en continuïteit te creëren in het beleidsproces gezamenlijk met de gemeente Groningen.
- III. Onderzoek de mogelijkheden voor het vormgeven van een Provinciale Culturele Infrastructuur in samenhang met de steunfuncties en cultuurpijlers.

5. Beleidsvoornemens

De evaluatie en de analyse van de huidige ontwikkelingen in het cultuurbeleid geven belangrijke input voor de invulling van ons nieuwe cultuurbeleid. Op basis van de hierboven geformuleerde beleidsthema's hebben wij beleidsvoornemens geformuleerd die wij ter vaststelling aan u voorleggen. Dit werken wij vervolgens in de kadernota verder uit.

5.1. Versterken regio

We blijven inzetten op het vinden van een goede balans tussen de aansluiting bij het landelijke kunst en cultuurbeleid en het versterken van de ijle infrastructuur in de regio. Wij vinden het van groot belang om cultuur in de regio te versterken. De afgelopen jaren hebben wij voortdurend de nadruk gelegd op het belang van het Verhaal van Groningen als mede op spreiding van aanbod en kwaliteit. Dit blijft echter een moeizaam en ingewikkeld proces waarin we scherpe keuzes moeten blijven maken. Een sterke stad is naast een leefbare regio van groot belang voor het welzijn van de inwoners en bijvoorbeeld het tegengaan van krimp. Niet iedere inwoner van de provincie maakt gebruik van het aanbod in de stad en daarom blijven investeringen in de regio noodzakelijk. In de cultuurnota 2017-2020 hebben we naast de investering in de stedelijke infrastructuur (door de subsidie voor de cultuurpijlers) hetzelfde bedrag geïnvesteerd in de erfgoedinstanties in de regio. We zien echter dat er knelpunten blijven bestaan. We willen in de kadernota daarom nog sterker inzetten op een meer duurzame verbinding tussen stad en ommeland en willen hiervoor de volgende beleidsinstrumenten inzetten:

- We zetten samen gezamenlijk met de gemeenten in op versterking van de infrastructuur.
- We volgen de ervaringen met het net gestarte gastconservatorschap en onderzoeken een eventueel vervolg. Dit jaar hebben wij een gastconservator benoemd die als opdracht heeft gekregen om de culturele infrastructuur in de regio te versterken en amateurs en professionals met elkaar te verbinden. Op plekken in de provincie waar weinig cultuuraanbod is worden vervolgens verschillende activiteiten georganiseerd. De gastconservator betreft hierbij de instellingen, gemeenten en mensen uit het gebied.
- We continueren de opdracht aan de pijlers om meer activiteiten te ontwikkelen in de regio en zorgen voor een flexibel werkbudget.

Besluitpunt:

Wij vragen u om in te stemmen met het uitwerken van deze beleidsinstrumenten in de kadernota cultuur met als doel om een meer duurzame verbinding met stad en ommeland te realiseren.

5.2. Minder bureaucratisering

Zowel vanuit het culturele veld als vanuit uw Staten hebben wij de oproep ontvangen om de administratieve lastendruk voor instellingen te verminderen. In onze vorige nota hebben wij hierin grote stappen gezet door de aanvraagprocedure volledig gezamenlijk met de gemeente Groningen op te zetten. We hebben hiervoor een digitale aanvraagprocedure opgezet met één loket bij de Kunstraad. Deze werkwijze is met groot enthousiasme ontvangen. Uit de evaluatie blijkt dat verdere stappen hierin gewenst zijn en wij hebben dit inmiddels opgepakt. Wij zetten in op kortere begrijpelijke beschikkingen, indicatoren die meer kwalitatief dan kwantitatief zijn, regelingen die aansluiten bij de ambities van ons veld en heldere communicatie. Wij passen onze subsidie eisen ook aan bij de omvang van onze subsidie. Wij hebben hier de afgelopen periode al stappen in gezet maar pakken dit met prioriteit op.

Instellingen ervaren hiernaast de vierjarige beleidscyclus als een grote last. Er is behoefte aan meer stabiliteit in het proces en aan een langere periode van financiële zekerheid voor het veld. Wij willen verdere stappen zetten om de instellingen te ontlasten. Wij stellen daarom voor de volgende beleidsperioden (2021-2024 en verder) het volgende voor:

- Wij handhaven de cultuurnotaperiode op 4 jaar.
- Na vier jaar ontwikkelen we geen compleet nieuw beleidskader maar herijken we het kader. Deze passen we beperkt aan bijvoorbeeld naar aanleiding van gewijzigd rijksbeleid, onvoorziene ontwikkelingen of wensen vanuit uw Staten.
- We verlengen de subsidieverleningen voor de cultuurpijlers, steunfuncties en de eventueel te vormen regionale infrastructuur naar 8 jaar. Hierdoor wordt de administratieve last voor deze instellingen beperkt. Het gaat hier dan om onze belangrijkste instellingen zoals het Groninger Museum waarbij eigenlijk geen discussie is over de noodzaak van subsidie. Vanzelfsprekend worden deze instellingen goed gemonitord in onze P&C cyclus en vindt er geregeld overleg over het beleid plaats. De aanvraag voor de cultuurnota vindt echter nog maar 1 keer in de 8 jaar plaats.
- We maken met alle instellingen afspraken over wat we verwachten voor onze subsidie. We werken hierin op basis van vertrouwen. Bij kleinere instellingen vereenvoudigen we verantwoordingsprocedures.
- De Kunstraad en overheden toetsen op basis van de resultaten van de afgelopen cultuurperiode of instellingen voldaan hebben aan de gemaakte afspraken. Bij slechte resultaten wordt de subsidie aangepast of stopgezet.
- De herijkte kadernota is wel de basis voor een nieuw uitvoeringsprogramma (2025-2028)
- We zorgen voor een groter flexibel budget in het uitvoeringsprogramma zodat er wel ruimte blijft voor vernieuwing en bijsturing.
- Na acht jaar (periode 2029-2032) stellen we een nieuw beleidskader op met een uitgebreide beoordelingscyclus.

Bovenstaande procedure wordt eveneens ter vaststelling voorgelegd aan de raad van de gemeente Groningen zodat we een vrijwel volledig gezamenlijk proces hebben. In tegenstelling tot de vorige cultuurnotaperiode worden de kadernota's nu ook gelijktijdig vastgesteld. Met deze procedure behoudt u de mogelijkheid om bij te sturen op het strategisch beleidskader cultuur maar creëren we daarnaast meer rust en stabiliteit in het beleidsproces. Instellingen hebben een langere periode om de doelstellingen uit ons cultuurbeleid te realiseren. Bovendien komt de tijd die ze niet hoeven te besteden aan de cultuurnotaprocedure ten gunste aan het uitvoeren van culturele activiteiten. Met deze procedure sluiten we aan bij het landelijke cultuurbeleid, het cultuurbeleid van onze samenwerkingspartners in 'We the North' en zoals aangegeven van de gemeente Groningen. Bovendien nemen we deze keer extra tijd om het proces met de heringedeelde gemeenten goed vorm te geven.

Besluitpunt:

De nieuwe procedure voor de totstandkoming van de cultuurnota voor de volgende beleidsperioden (2021-2024 en verder) vaststellen.

5.3. Provinciale infrastructuur

In ons huidige Uitvoeringsprogramma Cultuur hebben wij naast de uitvoerende en steuninstellingen cultuurpijlers benoemd. Dit zijn onze toonaangevende instellingen die de onmisbare stutten zijn voor de provinciale infrastructuur en de infrastructuur van Noord-Nederland. Wij hebben ze samen met de gemeente Groningen geselecteerd omdat ze in staat zijn om de verantwoordelijkheid voor hun sector te dragen. Ook hebben we de pijlers benoemd om een betere balans met landelijke financiering te creëren en omdat er voor deze kunstinstellingen geen steunfuncties zijn. Uit de evaluatie kwam de vraag of het mogelijk was om ook erfgoedpijlers te benoemen in de regio. Wij hebben in het huidige Uitvoeringsprogramma ervoor gekozen, mede op verzoek van de sector om de erfgoedinstellingen financieel te versterken. Hiervoor hebben we hetzelfde bedrag uitgetrokken als voor de cultuurpijlers, 4 ton. We zien echter dat erfgoedinstellingen het nog steeds moeilijk hebben. Vaak werken ze met een zeer kleine bezetting en vergen onderhoud en exploitatie veel tijd en geld met name in het aardbevingsgebied. We zien dat hierdoor vaak weinig tijd is voor het realiseren van andere beleidsdoelen zoals vernieuwing (ook digitaal) en de verbinding met ruimtelijke en maatschappelijke doelen.

Voor de erfgoedinstellingen zijn er steunfuncties die de erfgoedsector ondersteunen. Wij willen daarom de regionale infrastructuur op een andere manier versterken dan door het instellen van een erfgoedpijler. We willen in samenspraak met de nieuwe gemeenten, een aantal sterke erfgoedinstellingen de verantwoordelijkheid geven voor hun regio. Wij vragen aan u om ons de opdracht te geven om dit in de kadernota verder uit te werken.

Besluitpunt:

De mogelijkheden voor het vormgeven van een Provinciale Culturele Infrastructuur in samenhang met onze steunfuncties en cultuurpijlers onderzoeken en verder uitwerken in de kadernota cultuur.

6. Financieel kader 2021-2024

Om het cultuurbeleid op het huidige niveau te handhaven is het noodzakelijk om in ieder geval het budget 2017-2020 van 11,4 miljoen te continueren in de volgende cultuurnotaperiode. Daarom stellen wij voor om het cultuurbeleid op het huidige niveau te handhaven en een volgend college over het financiële kader te laten beslissen